

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СТАРОКЫРЛАЙСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ АРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Тукая, д. 2, с.Нижние Метески, Арский
муниципальный район, 422022

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АРЧА
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ КЫРЛАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Тукай урамы, 2 йорт, Түбән Мәтәскә
авылы, Арча муниципаль районы, 422022

Тел. (84366)56-2-93, факс (84366)56-2-93. E-mail: Kuper.Ars@tatar.ru

КАРАР

11 апрель 2022 ел

№ 9

Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эш тәртибен һәм жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен раслау турында

Арча районы прокуратурасы күрсәтмәсе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль закон, Россия Федерациясе Баш дәүләт санитар табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланган "Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы суга һәм халыкны эчәргә яраклы су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, жәмәгать биналарыннан файдалануга, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактика) чаралар оештыру һәм үткөрүгә карата санитар-эпидемиологик таләпләр" СанПиН 2.1.3684-21 һәм санитар нормалар нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге башкарма комитеты карар бирә:

1. Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эш тәртибен расларга (1нче кушымта).
2. Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен расларга (2 нче кушымта).
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) һәм Иске Кырлай авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкәргә.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Иске Кырлай авыл жирлеге башлыгы

Ф.Ф.Лутфуллин

Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл җирлеге территориясендә җәмәгать зиратларының эш тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Җәмәгать зиратларының эш тәртибе (алга таба - Тәртип) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрена 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнде. «Җирләнү һәм җирләнү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә җирлек территориясендә аның вафатынан соң һәр кешегә, аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып, әлеге Кагыйдәләр нигезендә мәетне (жәсәден) күмү өчен бушлай җир кишәрлеге бирү гарантияләне.

1.2. Гражданныр җирләнүне мәстәкыйль рәвештә оештыралар, ул турыда Иске Кырлай авыл җирлеге башкарма комитетына хәбәр ителәр.

1.3. Зиратны карап тоту, төзекләндерү һәм реконструкцияләү эшләрен Иске Кырлай авыл җирлеге башкарма комитеты башкара.

2. Җирләнү тәртибе

2.1. Җирләнү - кеше үлгәннән соң гәүдәсен (жәсәден) җиргә күмү буенча аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып һәм санитария таләпләренә һәм башка таләпләргә каршы килми торган горейф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендәге йола чаралары.

2.2. Үлгән (вафат булган) кешене авыл җирлеге территориясендә җәмәгать зиратларында күмү түбәндәге җәмәгать зиратларында башкарыла:

- Түбән Мәтәскә авылы (мөселманнар),
- Югары Мәтәскә авылы (мөселман),
- Казиле авылы (мөселман),
- Мөндеш авылы, (мөселман),
- Иске Кырлай авылы, (мөселман),
- Югары Өзәк авылы (мөселман),
- Югары Өзәк авылы (мөселман),
- Иске Иябаш авылы, (мөселман),
- Өтнә авылы, (мөселман),

2.3. Мәрхүмне җирләнү бу эшне үз өстенә алган зат тарафыннан паспортын яисә шәхесен таныклыый торган башка документны күрсәтеп, ЗАГС органнары биргән үлем турында таныклык нигезендә башкарыла.

2.4.Жәмәгать зиратларында жирләү дин, хәрби, башка горөф-гадәтләрне, горөф-гадәтләрне исәпкә алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгать зиратларда ялгыз, тугандаш жирләү өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналары) каралган. Жирләүнең башка төрләре каралмаган.

2.5.Мөрхүмне жирләү өчен жәмәгать зиратлары территорияләрендә бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме жирле үзидарә органы тарафыннан вафат булган затның ирен (хатынын) яки якин туганын әлеге кишәрлектә жирләүгә гарантия бирә торган итеп билгеләнә.

2.6.Мәетне жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме:

Күмү төре	Озынлыгы,	Киңлеге, м	Мәйдан кв. м
Ялгыз кабер	3,5	2,0	7,0
Туганнар каберлеге	3,5	4,0	14,0
Көл салынган урнаны күмү өчен	0,8	1,1	0,88
Гаилә каберлекләре	3,5	8,0	28,0

Ялгыз каберлекләр-ялгыз гражданны, аларны күмгәндә хатыны (ире), якиннары (балалары, әти-әниләре, уллыкка алынган балалары, бертуганнары, оныклары, әби-бабалары), башка туганнары, үлгән (вафат булган) затның законлы вәкилләре яисә үлгән (вафат булган) кешене жирләүне үз өстенә алган башка затлар (алга таба - – жирләү бурычын үз өстенә алган зат) туганнар яки гаилә каберлеге булдыру турында хәбәр итмәгән гражданны, шулай ук шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән яки туганнары булмаган гражданны, яки алар тарафыннан мөрхүмне жирләү мөмкинлеге булмаган затларны күмү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә түләүсез бирелә торган жирләү урыннары.

Туганнар каберлеге -шул ук урында мөрхүмнең хатынын (ирен) яки якин туганын күмүне гарантияли торган мөрхүмне жирләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган жирләү урыннары Туганнар каберлеге урыннары мәетне жирләгәндә, ягъни туганнар каберлеге өчен урын бирү турында гариза белән Башкарма комитетка мөрәжәгать иткән көнне бирелә.

Гаилә (ыруг) каберлеге - өч һәм аннан да күбрәк үлгән туганнары жирләү урыннары.

2.7. Каберләр арасы озын яктан 1 метрдан, кыска яктан - 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш. Кабернең озынлыгы - 2,0 м, киңлеге - 1,0 м, тирәнлеге - 1,5 м булырга тиеш. Үлгән балаларны күмгәндә каберләрнең зурлыгы тиешенчә киметелергә мөмкин.

3. Кабер өсте корылмаларын урнаштыру һәм аларны карап тоту

3.1.Зиратта кабер өсте корылмаларын (кабер ташларын) һәм чардуганнары урнаштыру бирелгән урыннар чикләрендә генә рөхсәт ителә. Куела торган кабер ташлары һәм чардуганнарның каберлек читеннән күрше каберлекләр өстенә чыгып торган урыннары булырга тиеш түгел. Кабер өстендәге ташның биеклегенә 2 метрдан, чардуганнары 1 метрдан артмаска тиеш.

3.2.Кабер өстендәге һәйкәлләр (кабер ташлары) бу урында чыннан да күмелгән затлар турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш.

3.3.Кабер өстендәге корылмалардан (кабер ташларыннан) һәм чардуганнардан

файдалану срогы чикләнми, моңа кешеләрнең сәламәтлегенә, күрше җирләү урыннарының сакланышын тәэмин итүгә куркыныч яный торан тузган объектлар керми.

3.4. Кабер өсте корылмалары төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренең тиешле таләпләрен үтәп урнаштырыла.

3.5. Гражданныр (оешмалар) куйган кабер ташлары (һәйкәлләр, чәчәкләкләр һ.б.) аларның милке булып тора.

3.6. Авыл җирлеге башкарма комитеты кабер өсте корылмалары өчен матди җаваплылык тотмый.

3.7. Кабер өсте корылмалары, каберлекне карап тоту һәм җирләү турында белешмәләр булмаганда, каберлек законда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.

4. Зират эше кагыйдәләре

4.1. Зират көн саен килеп йөрү өчен ачык.

4.2. Зиратта җирләү эшләре көн саен 10.00 сәгатътән 18.00 сәгатъкә кадәр башкарыла.

4.3. Зират территориясендә килүчеләр җәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

4.4. Зиратка килүчеләр түбәндәге хокукларга ия:

- әлеге тәртип нигезендә таш һәм чардуган куярга;
- кабер өстенә чәчәкләр утыртырга;
- гамәлдәге законнарда каралган башка хокукларга.

4.5. Зират территориясендә килүчеләргә түбәндәгеләр тыела:

- авыл җирлеге башкарма комитетына гражданнык хәле актларын рәсмиләштерү органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклык яисә медицина учреждениесе тарафыннан бирелгән билгеләнгән формадагы документны күрсәтмичә генә күмүне үз белдеге белән башкарырга;
- зиратта ташларны, җиһазларны бозарга, территорияне чүпләргә;
- яшел утыртмаларны кисәргә, чәчәкләрне өзәргә, такыяларны җыярга;
- этләр йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга, җиләк-җимеш, гөмбә җыярга;
- грунт казырга һәм төзелеш материаллары запасларын калдырырга;
- җирләү өчен бирелгән җирләрдән тыш, үз белдеге белән җирләү рөхсәт ителми. Мондый гамәлләр кылган затларга әйләнә-тирә мохиткә зыян китерә торган гамәлләр өчен гамәлдәге законнар чаралары кулланыла;
- зират территориясенә җәмәгать тәртибен һәм чисталыгын боза торган башка гамәлләр башкарырга.

4.6. Әлеге Тәртипне бозган өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар

Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл җирлеге территориясендә җирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре

Өлеге җирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) 2003 елның 06 октябрдәге «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы, «Җирләү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законнар нигезендә авыл җирлегендә җирләү урыннарын тиешенчә саклауны тәэмин итү, зиратларны карап тоту буенча санитария һәм экология таләпләрен үтәү максатыннан эшләнә.

1.Зират кишәрлеген һәм территориясен урнаштыруга таләпләр

1.1 Зират территориясе, җирләү ысулының нинди булуына карамастан, түбәндәге функциональ зоналарга бүленә:

- керү;
- җирләү;
- зират периметры буйлап саклагыч (яшел) зона.

1.2 Җирләү зонасы зиратның төп функциональ өлеше булып тора. Жәмәгать зиратларында ялгыз кабер, туганнар каберлеге, гаилә каберлеге һәм мемориаль корылмалар өчен урыннар, шулай ук шәхесләре ачыкланмаган мәрхүмнәрне җирләү өчен урыннар карала.

2.Җирләү урыннарын жиһазлау һәм яшелләндерү

2.1. Җирләү урыннарын яшелләндерү һәм төзекләндерү гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә башкарылырга тиеш.

2.2. Җирләү урыннарын төзекләндерү, грунт эшләре булган агачларны, куакларны һәм үсемлекләргә максималь саклап калу юлы белән башкарылырга тиеш.

3. Җирләү урынын карап тоту

3.1. Авыл җирлеге территориясендә җирләү урыннарын (зиратларны) карап тоту авыл җирлеге башкарма комитетына йөкләнә.

3.2. Авыл җирлеге башкарма комитеты түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

- җирләү өчен җир кишәрлеген бүлөп бирүнең билгеләнгән нормасын үтәү;
- инженерлык жиһазларының, коймаларның, юлларның, зиратларның төзек хәлдә тотылуы һәм аларны ремонтлау;
- зират территориясен яшелләндерү, яшел үсентеләрне карау һәм яңарту;
- зират территориясен системалы жыештыру һәм чүп-чарны вакытында чыгару;
- янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәү;
- санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен үтәү;
- чүп-чар жыю өчен контейнер майданчыкларын төзекләндерү;

4. Жирләү урыннарына күзәтчелек итү һәм әлеге Тәртип кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

4.1. Әлеге Кагыйдәләрнең үтәләшен тикшереп торуну түбәндәгеләр гамәлгә ашыра:

- авыл җирлеге башкарма комитеты;
- гамәлдәге Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда башка хезмәтләр.

4.2. Әлеге Кагыйдәләрне бозуда, шулай ук кабердәге предметларны (табут) һәм ритуаль атрибутларны урлауда гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә җаваплылыкка тартылалар.